

PŘÍPADOVÁ STUDIE PRO
HOSPODÁŘSKY A SOCIÁLNĚ OHROŽENÁ ÚZEMÍ
FRÝDLANTSKO

PODPORA REGIONÁLNĚ SPECIFICKÝCH AKTIVIT V RÁMCI SRR ČR 2021+

Obsah

Úvod	2
1. Východiska pro zpracování studie	3
1.1. Národní úroveň	3
1.2. Regionální úroveň.....	4
1.3. Místní úroveň	5
2. Analýza území Frýdlantska a identifikace hlavních problémů a výzev	6
3. Analýza silných a slabých stránek území	18
4. Navržené oblasti pro rozvoj Frýdlantska	20
4.1. Analýza hospodářské výkonnosti hospodářsky a sociálně ohrožených území podle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	20
4.2. Místní šetření v území	21
4.3. Rozvojové oblasti vycházející z analýzy území	24
Závěr	38
Seznam zkratk.....	39
Seznam indikátorů.....	40

Úvod

Cílem této případové studie je poukázat na problémy a výzvy pro oblast Frýdlantska, jako hospodářsky a sociálně ohroženého území dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen SRR ČR 2021+). Zároveň poukazuje na možnosti, které SRR ČR 2021+ a její akční plány nabízejí k rozvoji této oblasti. Níže je zobrazeno území správního obvodu obce s rozšířenou působností Frýdlant.

SO ORP FRÝDLANT

Zdroj: czso.cz

1. Východiska pro zpracování studie

Vývoj území Frýdlantska probíhá v kontextu s vývojem Libereckého kraje a celé České republiky. Je tedy nezbytné, aby i koncepční dokumenty zabývající se rozvojem území Frýdlantsko vycházely z koncepčních dokumentů vyšších územních celků.

1.1. Národní úroveň

Česká republika 2030

Na národní úrovni je strategickým rámcem dokument Česká republika 2030. Definuje směr, kterým by se rozvoj naší země a společnosti měl vydat v příštích desetiletích. Jeho naplnění by mělo zvýšit kvalitu života v České republice a nasměrovat k rozvoji, který bude udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce. Dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni. Vládou ČR byl schválen v dubnu 2017.

Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021+

Hlavním smyslem SRR ČR 2021+ je identifikovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný či žádoucí územně specifický přístup. Dále také definovat, jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v odlišných územních kontextech tak, aby byla podporována konkurenceschopnost, snižovány regionální disparity a nalézána řešení podporující udržitelný rozvoj území. Garantem regionálního rozvoje na národní úrovni je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

SRR ČR pojmenovává oblasti (témata), kde je potřebný nebo žádoucí územně specifický přístup. Jednotlivá témata se vzájemně prolínají a některá území mohou spadat do více než jednoho tématu. V následující tabulce jsou uvedena témata regionálního rozvoje včetně vztahu k území Libereckého kraje.

Tab. 1: Geografické vymezení témat regionálního rozvoje v SRR ČR 2021+

Téma	Vymezení v rámci České republiky	Vymezení v rámci Libereckého kraje
Metropolitní území	Praha, Brno, Ostrava a jejich zázemí	---
Aglomerace	Ostatní krajská města + Opava a Chomutov	Aglomerace Liberec-Jablonec nad Nisou
Regionální centra a jejich venkovské zázemí	Sídla s více než 15 tisíci obyvateli a spádovým územím alespoň 30 tisíc obyvatel	Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov
Strukturálně postižené kraje	Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj	---
Hospodářský a sociálně	Správní obvody ORP definované na základě stanovených indikátorů a	ORP Nový Bor, ORP Frýdlant , ORP Tanvald a ORP Semily + správní území obcí

ohrožená území	správní území obcí zasahujících do bývalých vojenských újezdů	zasahující do bývalého vojenského prostoru Ralsko
-----------------------	---	---

Zdroj: SRR ČR 2021+

SRR ČR 2021+ vymezuje hospodářsky a sociálně ohrožená území na základě zvolených indikátorů, u nichž je používána průměrná hodnota za období 2013–2017. Jedná se o tyto indikátory:

- intenzita bytové výstavby,
- hrubá míra celkového přírůstku počtu obyvatel,
- index stáří,
- podíl nezaměstnaných osob,
- intenzita podnikatelské aktivity.

Obdobná metodika byla použita i v rámci Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020, kde bylo Frýdlantsko na základě analýzy sociálně ekonomických podmínek rozvoje území zařazeno mezi „**hospodářsky problémové regiony**“ a zároveň také mezi „**ostatní státem podporované regiony**“ díky vysokému potenciálu sociálního vyloučení.

Politika územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR je nástroj územního plánování pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni.

V rámci aktuálně platné Politiky územního rozvoje ČR, po Aktualizaci č. 4, je území celé ORP Frýdlant zařazeno mezi specifické oblasti, ve kterých je nejnaléhavější potřeba řešení problémů z hlediska udržitelného rozvoje území nebo potřeba řešení aktuálních problémů. ORP Frýdlant je řazeno do **SOB7 „Specifická oblast Krkonoše-Jizerské hory“**, což je oblast s výraznou převahou územních podmínek pro kvalitní životní prostředí nad územními podmínkami pro hospodářský rozvoj a sociální soudržnost, a do **SOB9 „Specifické oblasti, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem“**. Z pohledu SOB7 je zde potřeba řešit střety aktivit cestovního ruchu s přírodními a krajinnými hodnotami a snížit rostoucí zatížení nejen území, ale i dopravní a technické infrastruktury. V územích SOB9 je potřeba řešit problém sucha nejen z environmentálního pohledu, ale i z technického pohledu zajištění dostatku vody pro zásobování obyvatelstva.

1.2. Regionální úroveň

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027

Základním strategickým dokumentem na regionální úrovni je **Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027 (dále jen „SRLK 2021–2027“)**.

V rámci SRLK 2021–2027 vymezuje Liberecký kraj území, která vykazují znaky zaostávání a mají nižší potenciál pro socioekonomický rozvoj, a to na základě 11 indikátorů.

Mezi **hospodářsky slabé oblasti** v rámci strategických dokumentů Libereckého kraje je Frýdlantsko zařazováno dlouhodobě. Do roku 2013 sem patřilo území celé ORP Frýdlant, od roku 2014 již byly obce Raspenava, Hejnice, Lázně Libverda a Bílý Potok převedeny mezi oblasti s lepšími výsledky ve sledovaných ukazatelích, mezi tzv. **hospodářsky podprůměrné oblasti**. Stejně tak tomu je i ve SRLK 2021–2027.

Další resortní dokumenty

Pro jednotlivé tematické oblasti byly využívány resortní dokumenty a podklady kraje, jako je např. Strategie rozvoje cyklo dopravy Libereckého kraje 2021+, Analýza sociálního vyloučení Libereckého kraje, Databáze brownfields Libereckého kraje, Územní studie Konceptce rozvoje cestovního ruchu Jizerské hory, Zásady územního rozvoje Libereckého kraje, atd.

1.3. Místní úroveň

Následující stručná socio-ekonomická analýza byla zpracována formou rešerší již zhotovených dokumentů zabývajících se územím Frýdlantska.

Byly využity následující dokumenty:

- **Frýdlantsko 2030**

Dokument obsahuje společné představy o tom, jak by mělo Frýdlantsko vypadat v brzké budoucnosti. Zároveň stanovuje cíle a kroky k jejich naplnění. Dokument byl vytvořen v letech 2017–2018.

- **Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Frýdlantsko – Analytická část (2015)**

Komunitně vedený místní rozvoj je veden Místními akčními skupinami a je uskutečňován na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje. Slouží k lepšímu zacílení podpory na potřeby venkovské oblasti a k rozvoji spolupráce místních aktérů.

- **4. Úplná aktualizace ÚAP SO ORP Frýdlant 2016**

Územně analytické podklady slouží ke shromáždění a aktualizaci dostupných informací o území a jejich vyhodnocení. Obsahují také zhodnocení celého území ORP Frýdlant, a to na úrovni územního plánování. Jejich smyslem je určit problémy k řešení v nástrojích územního plánování. Úřad územního plánování Frýdlant dosud (stav k 9/2022) nepořídil povinnou úplnou aktualizaci Územně analytických podkladů obcí k 31. 12. 2020.

Dále byla využívána data z Českého statistického úřadu, ze statistických ročenek a webu czso.cz a další dokumenty.

2. Analýza území Frýdlantska a identifikace hlavních problémů a výzev

Geografická charakteristika území

Správní obvod obce s rozšířenou působností Frýdlant (dále „ORP Frýdlant“) se nachází v nejsevernější části Libereckého kraje v tzv. Frýdlantském výběžku. Je ze tří stran uzavřený státní hranicí s Polskem a od Libereckého kraje oddělený horským hřebenem. Na jihu sousedí se správními obvody obcí s rozšířenou působností Liberec, Jablonec nad Nisou a Tanvald.

SO ORP Frýdlant je rozlohou třetím největším správním obvodem ORP v Libereckém kraji a zaujímá 11,04 % celkové rozlohy kraje.

Obyvatelstvo a sídelní struktura

Obyvatelstvo

Ve správním obvodu Frýdlant ke konci roku 2020 žilo 5,5 % obyvatel Libereckého kraje. Ze všech SO ORP v Libereckém kraji je území ORP Frýdlant nejméně zalidněné. Hustota zalidnění je oproti průměru Libereckého kraje na 50 %.

Věková struktura obyvatel a trend stárnutí obyvatel je shodný s krajskou i národní úrovní. Lze však vysledovat příznivý podíl předproduktivní složky obyvatel.

Z hlediska celkového přírůstku počtu obyvatel je za posledních 10 let rok 2020 teprve třetím rokem, kdy je celkový přírůstek v kladných číslech. Z hlediska přirozeného pohybu obyvatel dochází v posledních letech k úbytku. Hlavní roli hraje přírůstek obyvatel stěhováním.

Odliv obyvatel je patrný u obyvatel odcházejících za prací nebo vzděláním. Jde zejména o mladé lidi a obyvatele v produktivním věku. Naopak na růstu počtu obyvatel se ve městech a obcích všech velikostí podílejí cizinci a romské skupiny. Roste také počet trvale bydlících obyvatel, kteří nebydlí v bytech, resp. bydlí v ubytovacích a jiných zařízeních. Zároveň je ale region Frýdlantska cílem pro lidi, kteří hledají atraktivní a kvalitní životní prostředí a dojíždka za prací jim nedělá problém.

Sídelní struktura

Nejlidnatějším městem na území správního obvodu je Frýdlant (cca 7500 obyvatel). Kromě něj se na území nachází ještě další 3 města – Hejnice (cca 2700 obyvatel), Nové Město pod Smrkem (cca 3700 obyvatel) a Raspenava (cca 2800 obyvatel). Celkem je na území 18 obcí, z nichž žádná, kromě zmíněných měst a obce Višňová (která je však tvořena 9 místními částmi), nepřesahuje 1000 obyvatel.

Obyvatelstvo a sídelní struktura

✓ příznivý podíl předproduktivní složky obyvatel (do 15 let věku)

✗ záporné saldo migrace

Na hospodářství měl negativní dopady zejména vývoj po roce 1989 (likvidace tradičních průmyslových odvětví, změny vlastnictví) a ekonomická krize po roce 2008. Nedostatečné dopravní napojení do zbytku Libereckého kraje a dopravní dostupnost SO ORP, která je silně ovlivněna klimatickými podmínkami (zejména v zimě), lze brát jako bariéru pro průmysl a podnikání.

Ze studie vyhodnocující socioekonomickou situaci obyvatel Frýdlantska (Socioekonomická situace obyvatel MAS Frýdlantsko z pohledu nominálních příjmů, cenových hladin a příjmů v kupní síle, TUL, 2021) vyplývá, že čisté nominální příjmy obyvatel ORP Frýdlant vykazují nejnižší hodnoty ze všech ORP v České republice.

V porovnání cenové hladiny a reálné kupní síly příjmů obyvatelstva MAS Frýdlantsko je situace na Frýdlantsku nejdramatičtější v ČR. I když je cenová hladina výdajového koše domácností nižší, než je průměr ČR, tak v porovnání s nízkými příjmy je situace v SO ORP Frýdlant opět mezi nejhoršími.

Průmysl

Průmyslová výroba je soustředěna ve větších sídlech nebo v místech, kde byly výrobní areály zakládány historicky (Černousy). V mnoha případech jsou průmyslové a zemědělské areály nevyužívané (tzv. brownfields).

Zemědělství

Tradičním typem zemědělství na Frýdlantsku je pastevectví, které se v podobě extenzivní živočišné výroby (chovu skotu a ovcí) uplatňuje dodnes. V zemědělské činnosti převažuje orientace na výrobu s nízkou přidanou hodnotou, dlouhodobě destabilizační je závislost na dotacích. Území je vhodné pro rozvoj ekologického zemědělství, chov netradičních druhů a agroturistiku.

Většina lesů je ve vlastnictví státu, měst a obcí. Hospodaření v lesích probíhá na základě smluv s vlastníky lesů. Hospodaření s lesy je v oblasti Jizerských hor klíčové pro regulaci negativních dopadů povodní.

Služby

V obcích jsou zastoupeny služby pro místní obyvatele, je třeba ale zohlednit jejich rentabilitu. Zejména menší obce provozují v řadě případů jediný obchod, většinou se smíšeným zbožím. Významnou konkurencí pro obchodníky je soustředění supermarketů ve Frýdlantě a dojezdová vzdálenost do nákupních center v Liberci. Velkou konkurencí jsou také supermarkety na přilehlé straně hranic v Polsku a Německu. Na druhou stranu lze ve většině obcí využít doručení objednaného zboží z internetových obchodů.

Podnikání

Na přelomu tisíciletí působily v oblasti firmy orientované na automobilový průmysl. Vlivem hospodářské stagnace po roce 2008, nevyhovujících možností dopravy do území, vlivem konkurence průmyslových zón v Liberci a dalším nepříznivým podmínkám je patrný přesun těchto firem do vnitrozemí.

Dále v území působí střední podniky (s méně než 250 zaměstnanci). V následujících letech se počítá s působením firmy s nabídkou až 400 pracovních míst. U zaměstnavatelů převažuje nabídka nízkopříjmových pracovních pozic.

Zaměstnanost

Nezaměstnanost dlouhodobě přesahuje hodnoty Libereckého kraje a České republiky, což v kombinaci s dlouhodobě nízkým počtem volných pracovních míst představuje i zvýšenou mobilitu za prací. Ta je navíc ztížena horším dopravním napojením a obslužností vůči hlavním ekonomickým centrům v kraji. Vysoká mobilita za prací navíc do značné míry způsobuje vylidňování obcí během dne a následně problémy nejen z hlediska rozvoje spolkového života, místního školství a bezpečnosti obyvatel.

Ekonomické podmínky	
✓ vhodné podmínky pro zemědělství (ekologické a jiné formy zemědělství)	✗ dlouhodobý nedostatek pracovních příležitostí v území ✗ vysoký podíl nezaměstnaných osob ✗ nevýhody periferního území pro rozvoj výrobních a podnikatelských aktivit

Veřejné služby

Zdravotnictví

Dostupnost zdravotní péče pomáhá zajistit Krajská nemocnice Liberec, a. s. - Nemocnice Frýdlant, která ale nepokrývá veškeré její oblasti. Nemocnice byla od roku 2013 vlastněna soukromou společností a od poloviny roku 2019 je součástí Krajské nemocnice Liberec. Zachování nemocnice ve Frýdlantském výběžku zaručuje dostupnost péče, s potenciálem dalšího rozvoje v kontextu jejího poskytování v kraji. Za odbornou péčí, kterou neposkytuje Nemocnice Frýdlant, cestují obyvatelé zejména do Liberce, případně Jablonce nad Nisou.

V oblasti primární péče je na Frýdlantsku alarmující nedostatek lékařů, především praktických lékařů pro děti a dorost a zubařů. Trvalým ohrožením je uzavírání ordinací praktických lékařů, kteří odcházejí do důchodu.

Ve Frýdlantě je výjezdová základna Zdravotnické záchranné služby Libereckého kraje, která zajišťuje přednemocniční neodkladnou péči.

Sociální oblast

Infrastrukturu a základní síť pro poskytování sociální péče a sociálních služeb prevence a poradenství v obcích tvoří na Frýdlantsku více než 20 služeb (v roce 2022 celkem 26 služeb), ze 2/3 se jedná o služby neziskových organizací, z 1/3 veřejných zřizovatelů. Dobře vybavena jsou zejména větší města, která slouží jako přirozená centra s širší nabídkou služeb, v ostatních částech území jsou k dispozici terénní služby. V území chybí potřebné kapacity služeb odlehčovacího charakteru pro pečující osoby.

V regionu došlo díky plánování sociálních služeb k zavedení společného spolufinancování prostřednictvím Mikroregionu Frýdlantsko. Na základě potřeb území jsou rozšiřovány potřebné

kapacity sociálních služeb, které pomáhají efektivně eliminovat rozvoj sociálně-patologických jevů u dětí, mládeže i dospělých. I nadále je ale patrná potřebnost dlouhodobého poradenství a dalších intervencí směřujících na rodiny s dětmi.

Index sociálního vyloučení je společně s ORP Tanvald nejvyšší v kraji. Hodnoty mezi 12–30 body značí, že sociální vyloučení je zásadní problém, který má dopad na celkový rozvoj regionu. Těchto výrazných hodnot dosahují podle studie 4 obce (Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Bulovka a Černousy).

Vzdělanost a vzdělávání

Dlouhodobým problémem Frýdlantska je nízká úroveň vzdělanosti obyvatel. Tato situace negativně ovlivňuje zaměstnanost a sociální charakteristiky území.

Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním je v HSOÚ Frýdlantsko asi o polovinu nižší než v Libereckém kraji. Nepříznivá vzdělanostní struktura je způsobena zejména venkovským charakterem oblasti a výrazně periferní polohou, která je dodnes výrazným handicapem oblasti.

Většina obcí na Frýdlantsku je zřizovatelem mateřské školy a prvního stupně základní školy.

Úplné základní školy jsou pouze ve městech (Frýdlant, Hejnice, Nové Město pod Smrkem, Raspenava). Ve 4 obcích do 500 obyvatel není žádná škola.

Střední školy lze nalézt ve Frýdlantě a v Hejnicích. Ve Frýdlantě působí Střední škola hospodářská a lesnická a Gymnázium. Od září 2021 nově zahájila v Hejnicích činnost Střední škola pedagogická a sociálně právní a Střední zdravotnická škola Jana Blahoslava, zřizovaná Jednotou bratrskou. Na Frýdlantsku se nenachází sídlo žádné vysoké školy, což ale vzhledem k dopravní dostupnosti do Liberce není velkou překážkou.

V území vykonávají činnost dvě ZUŠ.

Ve srovnání se základními školami ve velkých městech je ve venkovské oblasti na nižší úrovni i vybavení základních škol (např. počítačová technika s neaktuálnějším softwarem, dílny a laboratoře) a patrná je jejich zastaralá infrastruktura. Postupně dochází k obnově některého vybavení např. pomocí dotací v rámci SCLLD z IROP a PRV, které směřují do středních, základních a případně i mateřských škol. V malých školách se spíše než se zřizováním nových specializovaných učeben potýkají s problémy při rozšiřování stávajících prostor určených pro výuku (např. využití půdních prostor škol).

Dalším specifickým problémem periferní oblasti je zvyšování podílu dětí ze sociálně vyloučených lokalit, tedy z prostředí, které je dostatečně nemotivuje ke vzdělání. Podíl žáků s nedokončeným základním vzděláním při ukončení povinné školní docházky je nejvyšší v Libereckém kraji. Komunikaci a síťování škol a inkluzivní vzdělávání dlouhodobě podporuje MAS Frýdlantsko v projektech financovaných z OP VVV a OPZ.

Bezpečnost a kriminalita

Bezpečnost obyvatel v oblasti kriminality zajišťuje Policie České republiky, ve Frýdlantě Městská policie Frýdlant. V některých příhraničních obcích je volná možnost přechodu hranic posuzována jako ohrožení z hlediska bezpečnosti (kriminalita, krádeže, dovoz léků pro výrobu drog, distribuce drog apod.).

Index kriminality (počet zjištěných skutků za zvolené období, přepočtený na 10 000 obyvatel) je v obvodním oddělení policie Nové Město pod Smrkem výrazně nejvyšší v Libereckém kraji.

Působnost bezpečnostních složek je ze strany obcí a občanů vnímána jako nedostačující, zejména v oblasti hlídkové služby. Problematické je nedostatečné personální obsazení policejních složek. Dochází ke sloučení obvodních oddělení PČR Hejnice a Nového Města pod Smrkem v rámci projektu optimalizace.

Požární ochranu zajišťuje jednotka Hasičského záchranného sboru Raspenava a zásahové jednotky Sboru dobrovolných hasičů. Ty se kromě vlastní činnosti v integrovaném záchranném systému podílejí na práci s dětmi a mládeží a patří k nejméně aktivním skupinám obyvatel i v menších obcích.

Vybavení jednotek závisí na možnostech obcí, zejména po povodni 2010 a 2013 je mu věnována zvýšená pozornost.

Bydlení

Dle Strategie sociálního začleňování je v ORP Frýdlant a v ORP Tanvald nejvyšší počet příjemců příspěvku na bydlení s ohledem na počet obyvatel v Libereckém kraji. Rizikový a ze strany obcí obtížně regulovatelný je trend budování bytových domů v soukromém vlastnictví pro sociálně slabé ze spekulativních důvodů.

Veřejný bytový fond spravují města, městské úřady, případně jejich příspěvkové organizace, v menších obcích úřad obce. Vlastní bytový fond je v obcích většinou dlouhodobě obsazený a je zatím nedostatečný pro zavedení systému sociálního bydlení. Nedaří se rozvíjet systém prostupného a sociálního bydlení, kde chybí investice a je nedostatek terénních pracovníků pro systematickou sociální práci v oblasti bydlení. Postupně dochází k degradaci bytového fondu.

V ORP je také patrný vliv sezónních a potenciálních uživatelů území. Neobydlené domy v obcích zejména v oblasti navázané na Jizerské hory jsou často využívány jako druhé a přechodné bydlení. To má následný vliv na infrastrukturu a služby v území.

Na území Frýdlantska byly zmapovány sociálně vyloučené lokality. Jako značné riziko je vyhodnoceno, že se tyto lokality mohou nekontrolovatelně dále tvořit v souvislosti se změnami vlastnictví nemovitostí, nízkou nabídkou pracovních příležitostí a generační nezaměstnaností vázanou především na skupiny s nízkou úrovní vzdělání a národnostní menšiny.

Veřejné služby

✓ zdravotnická zařízení – Krajská nemocnice Liberec, a. s. – Nemocnice Frýdlant	✗ nižší dostupnost zdravotních služeb a nedostatek lékařů – specializované služby, zubaři, praktičtí lékaři
✓ SŠHL Frýdlant a gymnázium ve Frýdlantu	
✓ dobrá dostupnost center vzdělávání (Liberec)	✗ nedostatečné kapacity služeb odlehčovacího charakteru především pro seniory
✓ funkční integrovaný záchranný systém	✗ nižší vzdělanostní úroveň obyvatelstva
✓ dobrá a dostačující síť MŠ a ZŠ v regionu	✗ nízké stavy bezpečnostních složek
	✗ zvýšená kriminalita v příhraničních obcích v důsledku blízkosti státních hranic
	✗ nízká intenzita bytové výstavby v menších sídlech

-
- × fyzická degradace bytového fondu
 - × existence sociálně vyloučených lokalit
 - × některé sociální služby v území zcela chybí a uživatelé za nimi musí dojíždět do Liberce
 - × nedostatečný bytový fond pro vznik systému sociálního bydlení

Cestovní ruch, sport a kultura

Frýdlantsko je zařazeno do turistického regionu Jizerské hory. Turistická informační centra jsou ve třech obcích (Frýdlant, Lázně Libverda, Nové Město pod Smrkem).

Velkým potenciálem pro cestovní ruch je hlavně čisté a kvalitní životní prostředí. Frýdlantsko je zajímavým výletním cílem jak z hlediska historických a kulturních památek, tak i svými přírodními krásami ideálními pro sportovní využití. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny byla v roce 2021 vyhlášena světovým dědictvím UNESCO.

Infrastruktura pro cestovní ruch zahrnuje různé typy ubytovacích kapacit, možnosti stravování, další zázemí (lázně, koupaliště, sportovní areály, rozhledny atd.), síť značených turistických a cyklistických cest. V území se nachází velké množství objektů individuální rekreace. Nedostatečná je infrastruktura pro hromadný cestovní ruch (stravování pro zájezdy, atd.). U turistických míst je třeba řešit parkovací místa a chybí odstavňé parkoviště a kyvadlová doprava do Jizerských hor. Je zde omezená nabídka pro rodiny s dětmi.

V oblasti chybí ucelená koncepce cestovního ruchu a s tím související propagace a medializace oblasti. Cestovní ruch se tak soustředí do určitých oblastí nerovnoměrně po území.

Do destinačního managementu (Turistický region Jizerské hory) jsou zapojeny jen 4 obce – Frýdlant, Hejnice, Lázně Libverda, Nové Město pod Smrkem. Spolupráce v rámci destinačního managementu s nejvýznamnějšími atraktivitami (Státní zámek Frýdlant, Klášter Hejnice, Singltrek pod Smrkem) je nedostatečná.

Služby v cestovním ruchu jsou až na výjimky spíše na nižší úrovni, chybí spolupráce poskytovatelů, jazyková vybavenost personálu apod.

Kultura a Památky

Jako infrastruktura pro kulturu slouží většinou památky, kulturní domy a víceúčelové budovy, kina, atd.

Na území se vyskytuje množství nemovitých kulturních památek a jedna památková zóna (historické jádro Frýdlantu se Státním hradem a zámek Frýdlant). Stav památek je v některých případech havarijní. Na Frýdlantsku se dochovaly typické objekty tradiční venkovské architektury – tzv. podstávkové domy (tento typ architektury je patrný i v sousedním Polsku a Sasku).

Zároveň zde funguje rozsáhlá síť muzeí, část je provozovaná soukromými vlastníky. Dále zde najdeme galerie a výstavní síně, převážně zřizované městy. O některé památky (kostely, drobné památky v krajině) pečují místní občanské iniciativy – okrašlovací spolky. Některé památky jsou ve špatném stavu.

Sport a volný čas

Celý správní obvod je protkán značenými turistickými cestami a cyklostezkami, které překračují i přes hranice a pokračují na území Polska, a další infrastrukturou pro sport (horolezectví, singltrek, inline dráha, koupaliště, relaxace – lázně, atd.). V blízkém příhraničí se navíc nacházejí další atraktivity.

V zimní sezóně je především oblast Jizerských hor oblíbeným cílem milovníků zimních sportů, kteří zde využívají upravované běžecké stopy Jizerské magistrály. Pro sjezdové lyžování zde nejsou vhodné podmínky (z hlediska ochrany přírody i geomorfologie a klimatu).

Široká základna sportovních a dalších spolků a s tím související bohatý komunitní život může být brzděn nedostatečnou sportovní infrastrukturou (opravy, rekonstrukce, ...).

V jednotlivých obcích v SO ORP Frýdlant se nacházejí veřejná zařízení pro sport (hřiště), a to v různém stavu. Ve větších městech je lepší nabídka veřejných zařízení pro sport. Na menších obcích se nachází pouze fotbalové, případně multifunkční hřiště.

Cestovní ruch, sport a kultura	
✓ bohaté přírodní prostředí a kulturní historické dědictví	✗ špatný stav některých památek
✓ dostupnost aktivit v příhraničních oblastech (Polsko, Německo)	✗ soustředění cestovního ruchu v některých oblastech
✓ velká síť značených turistických tras, cyklotras, běžeckých tratí	✗ chybí jednotná ucelená koncepce cestovního ruchu
✓ široká základna sportovních a dalších volnočasových spolků	✗ nedostatečná propagace a medializace oblastí
✓ lázeňství	✗ rezervy v opravách a rekonstrukcích sportovní a volnočasové infrastruktury
✓ široká nabídka individuálního ubytování	✗ nedostatek drobné turistické infrastruktury (např. WC)
	✗ nedostatečné řešení dopravy u turistických míst (řešení parkovacích míst, odstavné parkoviště a kyvadlová doprava do Jizerských hor, ...)
	✗ nedostatečná infrastruktura pro hromadný cestovní ruch (stravování pro zájezdy...)
	✗ omezená nabídka pro rodiny s dětmi
	✗ nedostatečné zázemí pro cizojazyčné návštěvníky

Infrastruktura

Doprava

Jediná silnice I. třídy I/13 (Liberec – Frýdlant – Habartice – Zawidów) má mezinárodní charakter a je určena mj. pro mezinárodní dálkovou a nákladní dopravu. Frýdlantsko je díky ní tranzitní oblastí (ČR – Polsko a Německo) i pro nákladní dopravu do 12 t. Problematické je spojení v zimě, silnice přes Albrechtické sedlo je za sněhu a větru často neprůjezdná kvůli závějím.

Z Frýdlantu na ni navazují dvě silnice II. třídy. Silnice II/290 (Frýdlant – Raspenava – Hejnice – Bílý Potok a dále Harrachov) spojuje Frýdlantsko s jižní částí Jizerských hor, avšak v zimní sezóně je horská část kolem přehrady Souš uzavírána z důvodu ochrany vodního zdroje a silnice je v Bílém Potoce dále neprůjezdná, což vnímají aktéři na Frýdlantsku jako negativní.

Silnice II/291 (Frýdlant – Nové Město pod Smrkem) propojuje Frýdlantsko s Polskem a je významná pro celou východní část oblasti.

Většina důležitých dopravních spojnic se nachází v záplavovém území.

Problematická je bezpečnost „pěší dopravy“ zejména v menších obcích, ale i ve městech. Chodníky neodpovídají současným požadavkům na bezpečnost a často chybí úplně.

Železniční trať Praha – Liberec – Černousy – státní hranice s Polskem náleží do sítě tratí pro mezinárodní nákladní dopravu. Velký potenciál je na trati mezi Černousy a polským městem Zgorzelec, resp. německým městem Görlitz, který leží na dálkovém železničním tahu Dresden-Wroclaw. Dále s zde nacházejí regionální tratě Raspenava – Bílý Potok pod Smrkem a Frýdlant v Čechách – Jindřichovice pod Smrkem. Problémem železničních tratí je v SO ORP jejich nevyhovující stavebně technický stav, který dále omezuje maximální povolenou rychlost.

Dopravní obslužnost je řešena pomocí železniční a autobusové dopravy. Počet autobusových zastávek je dostatečný a jejich situování v řešeném území pokrývá převažující část zástavby. V osobní dopravě patří, díky omezené dostupnosti po silnici, železniční spoje mezi Libercem a Frýdlantskem mezi nejvytíženější v kraji.

Na území jsou 4 silniční přeshraniční spojení a 1 přeshraniční spojení železniční, všechny do Polska.

Frýdlantsko leží mimo páteřní dálkové cyklotrasy (dle Strategie rozvoje cyklistické dopravy v LK 2021+). Územím prochází několik segregovaných cyklokoridorů (řešení bezpečných cyklokoridorů pro využití kola jako dopravního prostředku). Cyklotrasy jsou v mnoha případech vedeny po komunikacích. Cyklistika je vnímána spíše jako volnočasová aktivita v oblasti cestovního ruchu. V území vznikly přírodní cyklistické trasy, tzv. singltreky (Singltrek pod Smrkem).

Energetika

Jak elektrická energie, tak zemní plyn jsou do Frýdlantského výběžku dodávány přípojkami z vnitrozemí přes terénní předěl, který tvoří Jizerské hory.

Frýdlantsko má vhodné podmínky pro využívání obnovitelných zdrojů energie. Na Smědě funguje 15 malých vodních elektráren. Zároveň je území díky vzdušnému proudění využíváno k získávání energie z větrných elektráren. Další obnovitelné zdroje jsou využívány spíše individuálně.

Města a část obcí (Frýdlant, Raspenava, Hejnice, Lázně Libverda, Nové Město pod Smrkem, Bílý Potok) jsou plynofikována. Zbytek obcí není plynofikován a vytápění se řeší lokálními topeništi.

Koncepce využití místních a alternativních zdrojů energie byla zpracována před r. 2000 a není aktualizovaná.

Vodohospodářství

Na kanalizaci bylo dle SLDB 2021 napojeno 27,66 % bytů, na vlastní ČOV bylo napojeno 4,62 % a na žumpu (jímku) 56,45 %.

Vodovodní systémy jsou v majetku Frýdlantské vodárenské společnosti, a. s., v jejichž orgánech jsou zastoupeny jednotlivé obce.

Pro území je zároveň hrozbou možné snižování zásob podzemní i povrchové vody v důsledku rozšiřování dolu Turów, rozsáhlejší urbanizace a zřizování nových individuálních vodních zdrojů.

Neřešení kanalizace v menších obcích ohrožuje čistotu povrchových vod. Problém nepřipojení na kanalizaci a vodovod je v některých obcích způsoben nízkou hustotou osídlení a tím nízkým počtem přípojek, díky kterým obce nemohou čerpat finanční prostředky k tomu určené. Přitom investice do této infrastruktury jsou pro region stěžejní.

Internet a síť

Na konci roku 2019 patřilo Frýdlantsko v porovnání s celou ČR k oblastem s nižší deklarovanou rychlostí internetu.

Infrastruktura	
✓ dobrá dopravní obslužnost území osobní železniční dopravou (spojení na Liberec) a po silnici I/13	✗ ohrožení průjezdnosti hlavní přístupové komunikace I/13 v zimním období
✓ zlepšující se dopravní infrastruktura	✗ uzavírání silnice II/290 v závislosti na klimatických jevech
✓ vhodné podmínky pro OZE	✗ vliv sezónních klimatických jevů na průjezdnost a údržbu komunikací (povodně)
	✗ chybějící chodníky podél komunikací
	✗ vytápění lokálními topeništi (nevhodná paliva)
	✗ nízká míra připojení na kanalizaci a ČOV
	✗ nízká hustota osídlení v některých obcích a menší počet přípojek na vodovod a kanalizaci – nemožnost dosáhnout na dotační prostředky na rozvoj vodohospodářské infrastruktury
	✗ nižší deklarovaná rychlost internetu
	✗ chybí koncepční přístup k řešení místních a obnovitelných zdrojů energie

Životní prostředí a zemědělství

Oblast Frýdlantského výběžku je zařazena do Žitavského bioregionu, který tvoří mírná pahorkatina zasahující až pod Jizerské hory, jejichž část se rozkládá v jižní části správního obvodu. Zde se také nalézá nejvyšší hora Jizerských hor Smrk (1 124 m n.m.)

Chráněné oblasti

Frýdlantsko je mimořádně bohaté z pohledu ochrany přírody a krajiny. V chráněné krajinné oblasti Jizerské hory ale i mimo CHKO Jizerské hory se nachází řada maloplošných zvláště chráněných území – přírodních památek (PP) a přírodních rezervací (NPR, PR), zřízených na ochranu lokalit nebo rostlin a živočichů. Plošně nejrozsáhlejší je národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny, která má několikanásobnou ochranu (NPR, Natura 2000, Ptačí oblast). Z pohledu mezinárodní ochrany systému NATURA 2000 je na Frýdlantskou několik evropsky významných lokalit a ptačí oblast Jizerské hory.

Negativní vlivy

Životní prostředí je negativně ovlivněno povrchovou těžbou hnědého uhlí v dole Turów, rozsáhlou výsypkou, elektrárnou PGE Turów a velkokapacitními skleníky na polském území těsně za hranicí

(prašnost, hluk, světelný smog, aktuálně je měřen úbytek podzemní vody na českém území). Území bylo těžce postiženo povodněmi v srpnu 2010 a červnu 2013. V posledních letech se projevuje nedostatek srážek a území trpí periodami sucha. V Politice územního rozvoje ČR bylo území Frýdlantska zařazeno mezi oblasti, ve kterých se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem.

Využití půdy

Jihovýchodní část území patří k lesním komplexům jizerskohorských bučin a horských smrkových lesů, v níže položených oblastech je krajina historicky utvářena zemědělskou činností, a to zejména pastevectvím.

Zemědělská půda představuje 44,9 % celkové rozlohy správního obvodu, nezemědělskou půdu tvoří především lesní pozemky Jizerských hor (48,0 % výměry území).

Ohrožením může být nekoncepční a plošně rozsáhlý zábor zemědělské půdy směrem do volné krajiny.

Voda

Celým územím protéká řeka Smědá, která pramení v Jizerských horách, opouští území ČR na hranicích ve Vsi (Černousy) a odvodňuje celé severní Jizerské hory do Baltského moře. Na území obcí Lázně Libverda a Nové Město pod Smrkem se nacházejí ochranná pásma zdrojů léčivých a minerálních vod.

Z hydrologického hlediska je Frýdlantsko v části Jizerských hor významnou oblastí bohatou na dešťové srážky. Zároveň je zde dlouhodobý problém s rychlým odtokem srážkových vod z území (nedostatečná retenční schopnost krajiny a její morfologie – strmé svahy, absence protipovodňových opatření), což způsobuje značné riziko povodní. Příkladem mohou být povodně v roce 2010 a 2013, které způsobily rozsáhlé škody na majetku obyvatel a infrastrukturu. Některé části území jsou povodněmi ohrožovány pravidelně.

Ovzduší

Významným zdrojem znečištění je tepelná elektrárna PGE Turów, ležící v Polsku těsně za hranicemi. Ohrožením je vytápění nevhodnými palivy v lokálních topeništích v souvislosti se zvyšováním cen energie a hrozbou energetické chudoby.

Nerostné suroviny

Na Frýdlantsku se nachází několik výhradních ložisek nerostných surovin a chráněných ložiskových území. V současné době je těžen pouze stavební kámen (Mokrý vrch/Krásný Les) a štěrkopísek (Horní Řasnice). Bezprostředně za hranicemi s Polskem se nachází elektrárna a povrchový hnědouhelný důl, který má pro Frýdlantsko řadu negativních dopadů.

Ekologické zátěže

Na území je zmapováno množství chátrajících a nevyužívaných objektů – brownfields, zejména továren a zemědělských areálů.

Databáze brownfields Libereckého kraje eviduje na Frýdlantsku na konci roku 2021 57 lokalit z celkového počtu 277 v Libereckém kraji, což je přibližně 20 %.

Hlavním zdrojem hlukového zatížení je liniově doprava a místně průmyslová výroba (např. těžba štěrkopísku v Krásném Lese, těžba uhlí těsně za hranicí v Polsku) a větrné elektrárny.

Životní prostředí a zemědělství

✓ ochrana přírody a krajiny – množství cenných přírodních lokalit (VCHÚ, MCHÚ, NATURA)	✗ nedostatečná retenční schopnost krajiny pravidelně způsobující povodně, povodňové oblasti a ohrožení erozí, nedostatečná protipovodňová opatření
✓ zachovaná příroda bez masivní výstavby	
✓ velký úhrn dešťových srážek	
✓ zdroje minerálních a léčivých vod v území	✗ nezachycování dešťové vody v území
✓ CHOPAV	✗ tepelná elektrárna PGE Turów jako významný zdroj znečištění ovzduší
	✗ hnědouhelny důl Turów – znečištění a úbytek podzemních vod
	✗ průmyslové a zemědělské brownfields

Rozvoj a správa území

Management území

Na území se nachází 18 obcí, z nichž 4 mají statut města. Celé území spadá pod obec s rozšířenou působností Frýdlant a nachází se zde 2 obce s pověřeným obecním úřadem (Frýdlant, Nové Město pod Smrkem).

Obce a další subjekty navzájem spolupracují a vytvářejí další společné struktury:

a) podle zákona o obcích – veřejnoprávní:

- Dobrovolný svazek obcí Frýdlantsko (18 obcí)
- Dílčí svazek obcí SMRK (4 obce) - s působností v cestovním ruchu

b) podle jiných zákonů – soukromoprávní:

- MAS Frýdlantsko, z. s.
- Frýdlantská vodárenská společnost a. s. – pro hospodaření s vodními zdroji

Nízký zájem obyvatel o veřejné dění se projevuje jak nízkou volební účastí, tak malou účastí občanů na jednání zastupitelstev obcí. Zároveň hrozí aktivizace populistických a extremistických hnutí a stran.

Přeshraniční spolupráce

Vzhledem k charakteru příhraniční oblasti je zde rozvíjena přeshraniční spolupráce zejména s obcemi a městy v blízkém příhraničí. Tato spolupráce se uplatňuje zejména ve společných česko-polských a česko-německých projektech. Frýdlantsko je součástí Euroregionu Nisa.

Územní plánování

Pořizování nových územně plánovacích dokumentací (dále jen ÚPD) a územně plánovacích podkladů (dále jen ÚPP) v ORP Frýdlant dlouhodobě zaostává. Nicméně tlak na vymezování nových zastavitelných ploch se v poslední době promítl i do zvýšené územně plánovací činnosti, a to zejména do pořizování nových územních plánů.

Rychlost pořizování ÚPD a ÚPP závisí ve značné míře na personální kapacitě Úřadu územního plánování Frýdlant. Obce v SO ORP Frýdlant jsou nuceny pro pořízení ÚPD a ÚPP využívat kromě úřadu územního plánování i kvalifikované osoby pro výkon územně plánovací činnosti.

Pořizování nových územních plánů brání dlouhodobý nedostatek kvalifikovaných pracovníků.

Rozvoj a správa území

✓ tradiční spolupráce v rámci svazků obcí	✗ snižování zájmu veřejnosti o veřejné dění (malá účast na jednání zastupitelstev)
✓ dobrá komunikace a spolupráce mezi obcemi	✗ absence aktuálních územně analytických podkladů ORP Frýdlant
	✗ zastaralé územní plány

3. Analýza silných a slabých stránek území

Obyvatelstvo a sídelní struktura	
✓ příznivý podíl předproduktivní složky obyvatel (do 15 let věku)	✗ záporné saldo migrace
Ekonomické podmínky	
✓ vhodné podmínky pro zemědělství (ekologické a jiné formy zemědělství)	✗ dlouhodobý nedostatek pracovních příležitostí v území ✗ vysoký podíl nezaměstnaných osob ✗ nevýhody periferního území pro rozvoj výrobních a podnikatelských aktivit
Veřejné služby	
✓ zdravotnická zařízení – Krajská nemocnice Liberec, a. s. - Nemocnice Frýdlant ✓ SŠHL Frýdlant a gymnázium ve Frýdlantu ✓ dobrá dostupnost center vzdělávání (Liberec) ✓ funkční integrovaný záchranný systém ✓ dobrá a dostačující síť MŠ a ZŠ v regionu	✗ nižší dostupnost zdravotních služeb a nedostatek lékařů – specializované služby, zubaři, praktičtí lékaři ✗ nedostatečné kapacity služeb odlehčovacího charakteru především pro seniory ✗ nižší vzdělanostní úroveň obyvatelstva ✗ nízké stavy bezpečnostních složek ✗ zvýšená kriminalita v příhraničních obcích v důsledku blízkosti státních hranic ✗ nízká intenzita bytové výstavby v menších sídlech ✗ fyzická degradace bytového fondu ✗ existence sociálně vyloučených lokalit ✗ některé sociální služby v území zcela chybí a uživatelé za nimi musí dojíždět do Liberce ✗ nedostatečný bytový fond pro vznik systému sociálního bydlení
Cestovní ruch, sport a kultura	
✓ bohaté přírodní prostředí a kulturní historické dědictví ✓ dostupnost aktivit v příhraničních oblastech (Polsko, Německo) ✓ velká síť značených turistických tras, cyklotras, běžeckých tratí ✓ široká základna sportovních a dalších volnočasových spolků ✓ lázeňství ✓ široká nabídka individuálního ubytování	✗ špatný stav některých památek ✗ soustředění cestovního ruchu v některých oblastech ✗ chybí jednotná ucelená koncepce cestovního ruchu ✗ nedostatečná propagace a medializace oblasti ✗ rezervy v opravách a rekonstrukcích sportovní a volnočasové infrastruktury ✗ nedostatek drobné turistické infrastruktury (např. WC) ✗ nedostatečné řešení dopravy u turistických míst (řešení parkovacích míst, odstavné parkoviště a kyvadlová doprava do Jizerských hor, ...) ✗ nedostatečná infrastruktura pro hromadný cestovní ruch (stravování pro zájezdy...)

- × omezená nabídka pro rodiny s dětmi
- × nedostatečné zázemí pro cizojazyčné návštěvníky

Infrastruktura

✓ dobrá dopravní obslužnost území osobní železniční dopravou (spojení na Liberec) a po silnici I/13 ✓ zlepšující se dopravní infrastruktura ✓ vhodné podmínky pro OZE	× ohrožení průjezdnosti hlavní přístupové komunikace I/13 v zimním období × uzavírání silnice II/290 v závislosti na klimatických jevech × vliv sezónních klimatických jevů na průjezdnost a údržbu komunikací (povodně) × chybějící chodníky podél komunikací × vytápění lokálními topeništi (nevhodná paliva) × nízká míra připojení na kanalizaci a ČOV × nízká hustota osídlení v některých obcích a menší počet přípojek na vodovod a kanalizaci – nemožnost dosáhnout na dotační prostředky na rozvoj vodohospodářské infrastruktury × nižší deklarovaná rychlost internetu × chybí koncepční přístup k řešení místních a obnovitelných zdrojů energie

Životní prostředí a zemědělství

✓ ochrana přírody a krajiny – množství cenných přírodních lokalit (VCHÚ, MCHÚ, NATURA) ✓ zachovaná příroda bez masivní výstavby ✓ velký úhrn dešťových srážek ✓ zdroje minerálních a léčivých vod v území ✓ CHOPAV	× nedostatečná retenční schopnost krajiny pravidelně způsobující povodně, povodňové oblasti a ohrožení erozí, nedostatečná protipovodňová opatření × nezachycování dešťové vody v území × tepelná elektrárna PGE Turów jako významný zdroj znečištění ovzduší × hnědouhelný důl Turów – znečištění a úbytek podzemních vod × průmyslové a zemědělské brownfields

Rozvoj a správa území

✓ tradiční spolupráce v rámci svazků obcí ✓ dobrá komunikace a spolupráce mezi obcemi	× snižování zájmu veřejnosti o veřejné dění (malá účast na jednání zastupitelstev) × absence aktuálních územně analytických podkladů ORP Frýdlant × zastaralé územní plány

4. Navržené oblasti pro rozvoj Frýdlantska

ORP Frýdlant je zařazena mezi hospodářsky slabé a ohrožené regiony dle SRR ČR 2021+ na základě hodnot 5 indikátorů:

- 1) Intenzita bytové výstavby
- 2) Hrubá míra celkového přírůstku
- 3) Index stáří
- 4) Podíl nezaměstnaných osob
- 5) Index podnikatelské aktivity

Takto vymezená území se tedy vyznačují společnými jevy jako úbytek obyvatel (jak stěhováním, tak i v důsledku stárnutí obyvatelstva) a s tím související podprůměrnou bytovou výstavbou, dlouhodobou zvýšenou mírou nezaměstnanosti a nižší intenzitou podnikatelské aktivity. Příčiny a důsledky těchto jevů jsou ale v jednotlivých územích rozdílné.

4.1. Analýza hospodářské výkonnosti hospodářsky a sociálně ohrožených území podle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR nechalo zpracovat Analýzu hospodářské výkonnosti hospodářsky a sociálně ohrožených území podle SRR ČR 2021+ (dále „Analýza HSOÚ SRR ČR“), která se zabývá podrobnější analýzou jednotlivých území.

Analýza definuje 5 typů území HSOÚ:

- TYP 1: Oblasti s nízkou dopravní dostupností
- TYP 2: Oblasti s nízkou dopravní dostupností i nízkou vybaveností služeb
- TYP 3: Oblasti ekonomicky zasažené, ale sociálně relativně stabilizované
- TYP 4: Oblasti se zvýšeným výskytem sociálně patologických jevů, ale s relativně dobrou ekonomickou základnou
- TYP 5: Oblasti se závažnou situací v ekonomické i sociální dimenzi

SO ORP Frýdlant je zařazeno do typu 4: **Oblast se zvýšeným výskytem sociálně patologických jevů, ale s relativně dobrou ekonomickou základnou**, avšak dle níže uvedeného porovnání situace na Frýdlantsku neodpovídá všem znakům typickým pro tento typ území.

Skupina oblastí typu 4 se vyznačuje relativně dobrými výsledky v ekonomické dimenzi, ale výrazně propadá v sociální dimenzi. Zastoupení těžkého průmyslu na zaměstnanosti rychleji klesá, ekonomická aktivita se celkem rychle diverzifikuje a míra nezaměstnanosti klesá poměrně rychlým tempem. Stejně tak je ale u většiny těchto oblastí vysoký podíl lidí v exekuci nebo se rychle zvyšuje množství sociálních dávek na obyvatele, volební účast je nízká nebo mají v ní velký podíl voliči extremistických stran.

Analýza HSOÚ SRR ČR popisuje pro všechny oblasti typu 4 silné a slabé stránky uvedené v následující tabulce. Tabulka zároveň uvádí porovnání těchto obecných tvrzení se situací v SO ORP Frýdlant.

Silné stránky dle Analýzy HSOÚ SRR ČR	Popis situace v SO ORP Frýdlant
---------------------------------------	---------------------------------

Méně problémová ekonomická dimenze (rychle rostoucí zaměstnanost, rychle rostoucí diverzifikace ekonomiky)	Nezaměstnanost dlouhodobě převyšuje průměr Libereckého kraje i České republiky. V území působí podniky do 250 zaměstnanců a očekává se příchod podniku, který poskytne kolem 400 pracovních míst. V oblasti je typická zvýšená mobilita za zaměstnáním mimo Frýdlantsko.
Relativně vysoká hustota veřejné dopravy	Dopravní obslužnost je zajištěna autobusovou a vlakovou dopravou. Počet zastávek je dostatečný a vzhledem ke komplikované osobní dopravě patří spoje k nejvytíženějším v kraji.
Relativně vyšší dostupnost supermarketů a kulturních zařízení	Dostupnost větších obchodů s potravinami (supermarketů) je ve Frýdlantu, následně je široká nabídka ostatních služeb a kulturních zařízení v Liberci.
Slabé stránky dle Analýzy HSOÚ SRR ČR	
Horší hodnoty u sociálně patologických jevů	V území existuje množství sociálně vyloučených lokalit. Index kriminality je v některých obcích nejvyšší v kraji.
Extrémně vysoký podíl osob v exekuci	Podíl osob v exekuci je jeden z nejvyšších v Libereckém kraji.
Dlouhodobě se zvyšující hodnota příspěvků na bydlení v přepočtu na obyvatele	Hodnota příspěvků na bydlení v přepočtu na obyvatele je jedna z nejvyšších v kraji.
Nízká volební účast	Volební účast je nižší než je průměr Libereckého kraje. Výjimkou jsou volby do zastupitelstev obcí, kde je Frýdlantsko lehce nad krajským průměrem.

Některé tyto charakteristiky lze pro SO ORP Frýdlant potvrdit, některé nejsou úplně přesné (při porovnání se statistickými daty). V zásadě ale lze prohlásit, že Analýzou navržená typová opatření pro danou skupinu regionů lze převzít. Je ale nutné je doplnit o další specifická opatření, vzešlá z předchozí analýzy a místního šetření.

Opatření navržená Analýzou:

- Opatření zaměřená na prevenci sociálně-patologických jevů
- Podpora komunitních aktivit

4.2. Místní šetření v území

V rámci spolupráce s územím byly jednotlivé obce a svazky obcí zařazené do HSOÚ Libereckého kraje osloveny pomocí krátkého dotazníku, aby pomohly definovat oblasti jak problémové, tak klíčové pro další rozvoj území. Do šetření se z území Frýdlantska zapojilo 10 obcí (z 18) a DSO Frýdlantsko a MAS Frýdlantsko.

Za největší bariéry růstu a problémové oblasti spatřují obce a svazky obcí:

- Nedostatečné silniční napojení do Frýdlantska, stav krajských a místních komunikací, bezpečnost a řešení dopravy v klidu (parkoviště)
- Nedostatečný bytový fond a velké množství brownfields
- Zastaralá a na některých místech neexistující vodohospodářská infrastruktura (kanalizace, vodovody, ČOV)
- Dostupnost zdravotní péče

Mezi oblasti klíčové pro rozvoj území zařadily obce:

Oblast **DOPRAVA A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA**

- Silniční dopravní napojení do Frýdlantska – dokončení silnice I/13 Krásná Studánka – Dětřichov
- Obchvat města Frýdlant
- Rekonstrukce a opravy krajských a místních komunikací
- Řešení dopravy v klidu (parkoviště u nástupních míst do Jizerských hor)
- Řešení bezpečnosti na komunikacích (chodníky, ...)

Oblast **BYDLENÍ a VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA**

- Rekonstrukce objektů (brownfields) a výstavba bytů
- Rekonstrukce a výstavba vodovodů, kanalizací a ČOV, zejména v oblastech s nízkou hustotou obyvatel
- Územní plánování – pořizování nových územních plánů dle aktuálního stavebního zákona a jejich digitalizace
- Větší dostupnost zdravotní péče

Mezi nástroje na podporu HSOÚ navrhuje obce a MAS:

- Specificky tematické výzvy
- Vyšší míra přípustné dotace (v %)
- Územní zacílení národních dotačních titulů
- Bodové zvýhodnění žadatelů ve vybraných výzvách
- Vyšší dotace dle počtu obyvatel (zvýhodnění pro menší obce)
- Přiměřená hodnotící kritéria vzhledem k velikosti obce (např.: špatný příklad v novém IROP, kdy na úpravu veřejného prostranství i v malých obcích je vyžadována architektonická soutěž)

V případě vyhlášeného národního dotačního titulu mají obce a MAS zájem o projekty zaměřené na:

- Podpora stavební, technické a jiné dokumentace k investičním projektům
- Projektová příprava
- Samotná realizace konkrétních projektů
- Zjednodušení administrativy ke stavebním projektům
- Podpora externích služeb v oblasti rozvoje území (digitalizace územních plánů, strategické rozvojové dokumenty)

4.3. Rozvojové oblasti vycházející z analýzy území

Na základě zdrojů:

- Analytická část dokumentu,
- Rozvojové koncepce regionu (Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027, Strategický plán dobrovolného svazku obcí Frýdlantsko, atd.),
- Představení analytické části dokumentu na zasedání DSO Frýdlantsko 8. 2. 2022,
- Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi obcemi z Frýdlantska, Dobrovolným svazkem obcí Frýdlantsko a MAS Frýdlantsko,
- Informační systém projektových záměrů (ISPZ)

bylo definováno 5 rozvojových témat.

Spolehlivá Doprava	Zdravá infrastruktura	Dostupné bydlení	Dostupné služby	Atraktivní území
<ul style="list-style-type: none">• Kvalitní dopravní infrastruktura a napojení do regionu	<ul style="list-style-type: none">• Rozvoj a údržba vodohospodářské infrastruktury v regionu• Zvyšování retenční schopnosti krajiny• Energetika a sítě	<ul style="list-style-type: none">• Zajištění dostupného bydlení a kvalitní územní plánování	<ul style="list-style-type: none">• Rozvoj pracovních příležitostí v regionu a podpora podnikání• Dostupnost zdravotních služeb• Dostupnost veřejných služeb	<ul style="list-style-type: none">• Cestovní ruch a využití přírodního a kulturního potenciálu území• Podpora činnosti spolků, svazku obcí a MAS

Jednotlivá témata byla dále rozpracována na rozvojové oblasti:

Rozvojová oblast	Název rozvojové oblasti
Zdůvodnění	Zdůvodnění rozvojové oblasti a uvedená vazba na silné a slabé stránky ze SW Analýzy dokumentu
Vazba na SRR ČR	Vazba na specifický cíl Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
Vazba na SRLK	Vazba na specifický cíl Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027
Vazba na ZÚR LK	Vazba na Zásady územního rozvoje Libereckého kraje ve znění Aktualizace č. 1
Navrhované klíčové aktivity	Příklady aktivit, které by měly vést k rozvoji Frýdlantska v rozvojové oblasti

Příklady projektů z ISPZ Projektové záměry vycházejí z ISPZ (stav k 2. 9. 2022), vybrané záměry jsou ve fázi plánování a přípravy ve struktuře:
NÁZEV/NOSITEL/LOKALIZACE/NÁKLAD/REALIZACE OD – DO

A.1 Kvalitní dopravní infrastruktura a napojení do regionu

Zdůvodnění: Nedostatečné silniční napojení do Frýdlantska a do jeho periferních oblastí je jednou z hlavních bariér rozvoje tohoto území. Špatný stav některých krajských a místních komunikací zároveň omezuje dopravní obslužnost území.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × ohrožení průjezdnosti hlavní přístupové komunikace I/13 v zimním období
- × vliv sezónních klimatických jevů na průjezdnost a údržbu komunikací (povodně)
- × chybějící chodníky podél komunikací
- × nedostatečné řešení dopravy u turistických míst (řešení parkovacích míst, odstavné parkoviště a kyvadlová doprava do Jizerských hor, ...)
- × uzavírání silnice II/290 v závislosti na klimatických jevech
- ✓ dobrá dopravní obslužnost území osobní železniční dopravou (spojení na Liberec) a po silnici I/13
- ✓ zlepšující se dopravní infrastruktura

Vazba na SRR ČR: SC 3.2 Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů
SC 5.2 Zajistit dobrou dopravní dostupnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole

Vazba na SRLK: SC C1 Spolehlivá doprava

Vazba na ZÚR LK: **Z11** Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Připravovat územní podmínky pro zlepšení dopravní dostupnosti území

Z17 Vytvářet územní podmínky pro zlepšení dopravního napojení Libereckého kraje na okolní regiony

- D08B silnice I/13, úsek Liberec (Krásná Studánka) – Mníšek – Dětrichov
- D09D silnice I/13, obchvat Frýdlantu
- D09R územní rezerva pro silnici I/13, obchvat Frýdlantu (variantní řešení)
- D10 silnice I/13, obchvat Pertoltic

Z19 Vytvářet územní podmínky pro úpravy dopravní sítě na koridorech silnic regionálního významu

- D24A silnice II/291, úsek Kunratice – Frýdlant

	<p>Z20 Vytvářet v území podmínky pro zlepšení železničního spojení Libereckého kraje s okolními regiony a zajištění optimálního napojení na budoucí transevropskou dopravní síť s přihlédnutím k mezinárodním dohodám týkajících se železniční dopravy</p> <ul style="list-style-type: none"> • ŽD8_D27 úsek Liberec – Frýdlant – hranice ČR/Polsko, optimalizace jednokolejné trati, elektrizace <p>Z22 Využívat společný potenciál železničních a tramvajových tratí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt společného využití železničních a tramvajových tratí
Navrhované klíčové aktivity:	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení silničního napojení periferních oblastí kraje na regionální i vyšší centra osídlení, vybudování kvalitního dopravního silničního napojení do Frýdlantska (dokončení silnice I/13 Krásná Studánka – Dětrichov) • Rekonstrukce a opravy krajských a místních komunikací • Zajištění dobré dopravní dostupnosti ze všech obcí do spádových center v území a na vlak do Liberce a zlepšování možností spojení mezi periferními částmi regionu a regionálními centry • Zlepšení a údržba přestupních míst veřejné dopravy • Řešení dopravy v klidu (vybudování parkoviště u nástupních míst do Jizerských hor, budování parkovacích kapacit v návaznosti na veřejnou dopravu, ...) • Řešení bezpečnosti na komunikacích (chodníky, přechody, atd.) • Obchvat města Frýdlant • Celoroční propojení na ORP Tanvald okolo přehrady Souš pro osobní dopravu
Příklady záměrů z ISPZ:	<ul style="list-style-type: none"> • Řešení autobusových zastávek Habartice, rozcestí Černousy, Háj/Obec Habartice/Obec Habartice/3 000 000,-/2023-2024

B.1 Rozvoj a údržba vodohospodářské infrastruktury v regionu

Zdůvodnění: Neřešení kanalizace v menších obcích ohrožuje čistotu povrchových vod. Problém nepřipojení na kanalizaci a vodovod je v některých obcích způsoben nízkou hustotou osídlení a tím nízkým počtem přípojek, díky kterým obce nemohou čerpat finanční prostředky k tomu určené. Investice do této infrastruktury jsou pro rozvoj regionu klíčové. Území je zároveň ohroženo snižováním zásob podzemní i povrchové vody v důsledku rozšiřování dolu Turów.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × nízká míra připojení na kanalizaci a ČOV
- × nízká hustota osídlení v některých obcích a menší počet přípojek na vodovod a kanalizaci – nemožnost dosáhnout na dotační prostředky na rozvoj vodohospodářské infrastruktury
- × hnedouhelný důl Turów – znečištění a úbytek podzemních vod

Vazba na SRR ČR:	Nebyla identifikována přímá vazba na SRR ČR 2021+
Vazba na SRLK:	SC C2 Chytré sítě
Vazba na ZÚR LK:	<p>Z11 Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navrhovat ochranná a kompenzační opatření proti přímým vlivům těžby uhlí v Polsku (Turów) a zajištění dostatku pitné a užitkové vody <p>Z26 Zabezpečit bezproblémové zásobování obyvatel a dalších odběratelů nezávadnou a kvalitní vodou, vytvářet územní podmínky pro dosažení evropských standardů při pokrytí území LK zásobovacími vodovodními systémy</p> <ul style="list-style-type: none"> • V1 Územní rezerva pro vodovodní přívaděč VD Josefův Důl – ÚV Bílý Potok <p>Z28 Zlepšit kvalitativní stav povrchových a podzemních vod, vytvářet územní podmínky pro eliminaci hlavních zdrojů znečištění povrchových a podzemních vod</p> <p>Z48 Územně chránit a hospodárně využívat povrchové a podzemní zdroje vody a prameniště minerálních a léčivých vod, podporovat posilování retenční schopnosti území kraje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet územní podmínky pro zajištění vodohospodářských zájmů v území, navrhovat územní úpravy a opatření k ochraně a kultivaci vodních zdrojů, toků, ploch a vodních ekosystémů • Navyšovat retenční schopnost krajiny návrhy vhodných terénních pokryvů (lesní plochy, převádění orné půdy na trvalé travní porosty v záplavových územích aj.) a lokalizací menších vodních nádrží v horních částech povodí při respektování ochrany přírodních hodnot území. Podporovat revitalizaci nevhodně upravených toků • Vytvářet dostatečné územní podmínky pro zajištění ochrany zdrojů pitné vody, zejména povrchových zdrojů VD Josefův Důl, VD Souš • V součinnosti s dotčenými orgány státní správy a odbornými institucemi reagovat na negativní změny kvantity a jakosti podzemních a povrchových vod v souvislosti s těžbou dolu Turów
Navrhované klíčové aktivity:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšiřování a propojování vodovodních sítí, rekonstrukce zastaralých a nevyhovujících vodovodních sítí • Podpora investic do vodárenské a kanalizační soustavy, které dokáží reagovat na negativní dopady sucha umocněné těžbou v dole Turów • Aktivní ochrana vodních zdrojů ohrožených těžbou v dole Turów • Budování a obnova kanalizací a čistících zařízení odpadních vod

Příklady záměrů z ISPZ: nebyly identifikovány žádné záměry

B.2 Zvyšování retenční schopnosti krajiny

Zdůvodnění: Území je bohaté na dešťové srážky. Zároveň je zde ale dlouhodobý problém s rychlým odtokem srážkových vod z území, což způsobuje mimo jiné i značné riziko povodní. Některá území jsou povodněmi ohrožována pravidelně.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × nedostatečná retenční schopnost krajiny pravidelně způsobující povodně, povodňové oblasti a ohrožení erozí, nedostatečná protipovodňová opatření
- × nezachycování dešťové vody v území
- ✓ ochrana přírody a krajiny – množství cenných přírodních lokalit (VCHÚ, MCHÚ, NATURA)
- ✓ zachovaná příroda bez masivní výstavby
- ✓ velký úhrn dešťových srážek
- ✓ zdroje minerálních a léčivých vod v území

Vazba na SRR ČR: SC 3.4 Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci

Vazba na SRLK: SC C2 Chytré sítě
SC F2 Respektovaná příroda a krajina
SC F3 Šetrné zemědělství a lesní hospodářství

Vazba na ZÚR LK: **Z11** Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Připravovat územní podmínky pro realizaci efektivní ochrany před povodněmi, podporovat rozliv a zadržování vody ve volné krajině a zabraňovat zvyšování povrchového odtoku. Přístupovat citlivě k regulaci na Smědě a jejích přítocích návrhem k přírodě šetrných forem ochrany před povodněmi, zejména na území CHKO Jizerské hory a s ohledem na předměty ochrany vymezených EVL

Z29 Vytvářet územní předpoklady pro realizaci adekvátních opatření na ochranu před povodněmi především formou celkové revitalizace krajiny a vodních ekosystémů umožňující zvýšení ochrany před povodněmi prostřednictvím zvýšení retenční schopnosti krajiny, formy opatření ochrany před povodněmi technického charakteru musí respektovat principy minimalizace negativních vlivů na biologickou rozmanitost a stabilitu ekosystémů

Z62 Zajistit eliminaci rizik vzniklých mimořádnou událostí způsobenou činností člověka

<p>Navrhované klíčové aktivity:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora osvěty týkající se vody a hospodaření s vodou v zastavěném území a ve volné krajině pro veřejnost • Podpora osvěty zemědělců ohledně komplexních pozemkových úprav • Podpora zadržování vody v krajině vytvářením pestré mozaiky přírodě blízkých opatření • Realizace opatření k zadržování, vsakování a odpařování vody v zastavěném území a ze zpevněných ploch • Realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření a naplňování opatření protipovodňové studie (výsledek projektu „Podkladová analýza pro následnou realizaci protipovodňových opatření včetně přírodě blízkých protipovodňových opatření v mikroregionu Frýdlantsko“) a realizace účinných protipovodňových opatření • Zvýšení retenční schopnosti lesů • Zohlednění problematiky změny klimatu a vhodných adaptačních opatření v plánu dílčích povodí
<p>Příklady záměrů z ISPZ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Revitalizace rybníka/Obec Habartice/Obec Habartice/3 000 000,-/2023-2025

B.3 Energetika a síť

<p>Zdůvodnění:</p>	<p>Jak elektrická energie, tak zemní plyn jsou do území dodávány přípojkami z vnitrozemí přes terénní předěl Jizerských hor. Města a část obcí jsou plynofikovány. Frýdlantsko má vhodné podmínky pro využívání obnovitelných zdrojů energie. Frýdlantsko koncem roku 2019 patřilo do oblastí s nižší deklarovanou rychlostí internetu.</p> <p><u>Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✗ vytápění lokálními topeništi (nevhodná paliva) ✗ nižší deklarovaná rychlost internetu ✓ vhodné podmínky pro OZE
<p>Vazba na SRR ČR:</p>	<p>SC 3.5 Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center</p>
<p>Vazba na SRLK:</p>	<p>SC C2 Chytré síť</p>
<p>Vazba na ZÚR LK:</p>	<p>Z30 Zajistit územní podmínky pro efektivní zásobování území energiemi a hospodaření s nimi</p> <p>Z31 Vytvářením územních podmínek pro reálný nárůst výroby energií z obnovitelných zdrojů zvyšovat soběstačnost LK v dodávkách energií</p>

Z34 Vytvářet podmínky pro zlepšení dostupnosti služeb spojů a telekomunikací ve vztahu k potřebám území	
Navrhované klíčové aktivity:	<ul style="list-style-type: none"> • Budování a obnova kvalitního a energeticky, ekologicky i fyziologicky šetrného veřejného osvětlení • Realizace úsporných surovinových a energetických opatření u nemovitostí i technologií • Zvyšování energetické soběstačnosti obcí i jednotlivých objektů • Využívání alternativních a obnovitelných zdrojů energie s ohledem na ochranu okolního prostředí • Zpřístupnění a rozvoj vysokorychlostního připojení k internetu v regionu • Koncepční přístup k místním zdrojům energie, vznik místních/regionálních energetických sdružení
Příklady záměrů z ISPZ:	

C.1 Zajištění dostupného bydlení a kvalitní územní plánování

Zdůvodnění: V ORP Frýdlant je nejvyšší počet příjemců příspěvku na bydlení v Libereckém kraji. Rizikový a ze strany obcí obtížně regulovatelný je trend budování bytových domů v soukromém vlastnictví pro sociálně slabé ze spekulativních důvodů. Na území Frýdlantska byly zmapovány sociálně vyloučené lokality, kdy hrozí, že se tyto lokality mohou dále rozšiřovat. Bytový fond v obcích je většinou dlouhodobě obsazený a je zatím nedostatečný pro zavedení systému sociálního bydlení. Frýdlantsko patří z pohledu Libereckého kraje k oblasti s nejmenším podílem zpracovaných nových územních plánů obcí dle aktuálního stavebního zákona na celkovém počtu obcí. Nejsou zde zpracovány aktuální územně analytické podklady.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × nízká intenzita bytové výstavby v menších sídlech
- × fyzická degradace bytového fondu
- × existence sociálně vyloučených lokalit
- × absence aktuálních územně analytických podkladů ORP Frýdlant
- × zastaralé územní plány

Vazba na SRR ČR: SC 3.1 Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce

SC 6.1 Posilovat koordinaci strategického a územního plánování

Vazba na SRLK:	SC E2 Města pro život SC E3 Sebevědomý venkov SC E1 Otevřená správa a rozvoj území
Vazba na ZÚR LK:	<p>Z11 Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulačními nástroji územního plánování zajistit koncepční a koordinovaný rozvoj obcí v sídelní struktuře • Vytvářet územní podmínky pro rozvoj socioekonomických aktivit, zejména v centrech osídlení Frýdlant a Nové Město pod Smrkem pro zajištění pracovních příležitostí <p>Z41 Za základní nástroj upřesňování ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje považovat a využívat územně analytické podklady kraje (ÚAP)</p> <p>Z52 Upevňovat strukturu osídlení jako hierarchický systém s jednoznačným přiřazením každé obce k jednomu centru osídlení, jehož spádový obvod je dále jednoznačně přiřazen k centru osídlení vyššímu</p> <p>Z53 Vytvářet územní předpoklady pro zvyšování funkčních kooperací mezi centry osídlení na bázi intenzivnějších pracovních a obslužných kontaktů</p> <ul style="list-style-type: none"> • FK 9 Frýdlant + Raspenava + Hejnice (ORP Frýdlant) • FK 17 Liberec + Frýdlant (ORP: Liberec a Frýdlant) <p>Z54 Vytvářet územní podmínky pro vyvážený rozvoj území a sociální soudržnosti v diferencovaných podmínkách městského a venkovského prostoru</p> <p>Z58 Zlepšovat podmínky pro rozvoj občanského vybavení</p> <p>Z64a Územní rozvoj realizovat v souladu s cílovými kvalitami krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • KC 01 – FRÝDLANTSKO <p>Z71 Zohlednit požadavky vymezené v ZÚR LK na koordinaci územně plánovací činnosti v ÚPD dotčených obcí</p>
Navrhované klíčové aktivity:	<ul style="list-style-type: none"> • Obnova a rekonstrukce bytového fondu • Podpora dostupnosti kvalitního bydlení pro všechny skupiny obyvatel • Vytváření příznivých podmínek pro rozvoj bydlení v regionu • Využití objektů brownfields pro přestavbu na objekty pro bydlení • Podpora zpracování digitálních územních plánů dle standardů • Podpora pořizování územně analytických podkladů ORP Frýdlant • Podpora pokrytí obcí novými územními plány • Podpora obcím s využíváním externích subjektů pro pořizování nových územních plánů.

**Příklady
záměrů
z ISPZ:**

- **Revitalizace sídliště/Město Hejnice/Město Hejnice/60 000 000,-/2021-2025**

D.1 Rozvoj pracovních příležitostí v regionu a podpora podnikání

Zdůvodnění: Nezaměstnanost v regionu dlouhodobě přesahuje hodnoty Libereckého kraje a České republiky, což v kombinaci s dlouhodobě nízkým počtem volných pracovních míst v regionu představuje i zvýšenou mobilitu za prací.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × dlouhodobý nedostatek pracovních příležitostí v území
- × vysoký podíl nezaměstnaných osob
- × nevýhody periferního území pro rozvoj výrobních a podnikatelských aktivit
- ✓ vhodné podmínky pro zemědělství (ekologické a jiné formy zemědělství)

Vazba na SRR ČR: SC 5.1 Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst

Vazba na SRLK: SC A2 Konkurenceschopné podnikání, výzkum, vývoj a inovace
SC E3 Sebevědomý venkov

Vazba na ZÚR LK: **Z11** Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Navrhovat rozvojová opatření směřující ke zvyšování atraktivity území pro investory, zlepšování stavu veřejné vybavenosti a zajištění podmínek pro zvyšování vzdělanosti a tím k socioekonomickému povzbuzení celé oblasti
- Vytvářet územní podmínky pro rozvoj socioekonomických aktivit, zejména v centrech osídlení Frýdlant a Nové Město pod Smrkem pro zajištění pracovních příležitostí

Z56 Územně technickými a správními opatřeními vytvářet potřebné předpoklady pro vznik nových ekonomických aktivit intenzifikací využití stávajících výrobních zón i přípravou ploch nových včetně zajištění rezerv pro velké a strategické investory a vzdálenější časový horizont

- Připravit územní podmínky pro rozvoj ekonomických aktivit v rámci specifické oblasti SOB4 Frýdlantsko, zejména v centrech osídlení Frýdlant a Nové Město pod Smrkem

Navrhované klíčové aktivity:

- Vytvoření podmínek pro rozvoj a udržení pracovních a podnikatelských příležitostí v regionu s využitím místního potenciálu

	<ul style="list-style-type: none"> • Využití potenciálu místních výrobců, služeb a řemesel a podpora výroby, prezentace a prodeje regionálních produktů • Zvyšování povědomí o poskytovaných službách (řemeslníci, živnostníci) v rámci regionu Frýdlantska a mimo něj, jejich propagace a vzájemná spolupráce • Vytváření podmínek pro posílení provázanosti podnikatelských aktivit a propojování podnikatelských subjektů • Podpora inovujících podniků • Podpora zaměstnavatelů znevýhodněných osob (dlouhodobě nezaměstnané, se zdravotními nebo sociálními handicapy apod.), propojit s potřebnými sociálními službami
Příklady záměrů z ISPZ:	nebyly identifikovány žádné záměry

D.2 Dostupnost zdravotních služeb

Zdůvodnění: Nedostatek a úbytek zdravotní péče je jedním z největších problémů regionu v oblasti veřejných služeb. Zároveň je dostupnost zdravotních služeb důležitým faktorem atraktivity území. Jedním z problémů je odchod lékařů do důchodu a uzavírání ordinací praktických a zubních lékařů bez náhrady.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

✗ nižší dostupnost zdravotních služeb a nedostatek lékařů – specializované služby, zubaři, praktičtí lékaři

✓ zdravotnická zařízení – Krajská nemocnice Liberec, a. s. - Nemocnice Frýdlant

Vazba na SRR ČR: SC 5.4 Zajištění dostatečné občanské vybavenosti

Vazba na SRLK: SC D2 Zodpovědná péče o zdraví

Vazba na ZÚR LK: Z58 Zlepšovat podmínky pro rozvoj občanského vybavení

Navrhované klíčové aktivity:

- Podpora vzniku a udržení ordinací primární péče v regionu
- Podpora udržitelnosti a dostupnosti sítě zdravotnických služeb
- Podpora mobility znevýhodněných obyvatel za zdravotními službami

Příklady záměrů z ISPZ: nebyly identifikovány žádné záměry

D.3 Dostupnost veřejných služeb

Zdůvodnění: Dostupnost a zároveň kvalita poskytování veřejných služeb v regionu je jedním ze základních předpokladů rozvoje regionu. Podíl žáků s nedokončeným vzděláním je nejvyšší v kraji. Frýdlantsko patří k oblastem s nejvyšší kriminalitou v Libereckém kraji a současně veřejnost vnímá nedostatečné personální obsazení policejních složek.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- × nedostatečné kapacity služeb odlehčovacího charakteru především pro seniory
- × nižší vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- × nízké stavy bezpečnostních složek
- × zvýšená kriminalita v příhraničních obcích v důsledku blízkosti státních hranic
- × rezervy v opravách a rekonstrukcích sportovní a volnočasové infrastruktury
- ✓ SŠHL Frýdlant a gymnázium ve Frýdlantu
- ✓ dobrá dostupnost center vzdělávání (Liberec)
- ✓ funkční integrovaný záchranný systém
- ✓ dobrá a dostačující síť MŠ a ZŠ v regionu

Vazba na SRR ČR: SC 5.4 Zajištění dostatečné občanské vybavenosti

Vazba na SRLK: SC D3 Vstřícné a dostupné služby v sociální oblasti
SC D4 Bezpečné místo pro život
SC E3 Sebevědomý venkov

Vazba na ZÚR LK: **Z11** Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny
Z58 Zlepšovat podmínky pro rozvoj občanského vybavení
Z61 Chránit a rozvíjet zdroje a podmínky pro zajištění bezpečnosti území

Navrhované klíčové aktivity:

- Zvyšování povědomí o poskytovaných veřejných službách
- Zajištění kvalitní a dostupné sítě základních veřejných služeb
- Dlouhodobě udržitelné zajištění koordinace komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb pro území Frýdlantska
- Podpora dostupnosti služeb občanské vybavenosti včetně mobilních služeb a sdílení prostor
- Prevence sociálně-patologických jevů
- Budování, údržba a rekonstrukce veřejných budov, objektů a sítí v regionu
- Budování, údržba a rekonstrukce objektů občanské vybavenosti pro trávení volného času

	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění dostatečného počtu policistů v závislosti na počtu uživatelů území a zohledňujícím rizikovost
Příklady záměrů z ISPZ:	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstrukce tělocvičny čp. 198 Habartice + vybudování společného kongresového centra/Obec Habartice/Obec Habartice/12 000 000,-/2026-2028 • Výstavba multifunkčního společenského domu se sálem/Město Hejnice/Město Hejnice/85 000 000,-/2022-2027

E.1 Cestovní ruch a využití přírodního a kulturního potenciálu území

Zdůvodnění: V oblasti chybí ucelená koncepce cestovního ruchu a s tím související propagace a medializace oblasti. Cestovní ruch se tak soustředí do určitých oblastí nerovnoměrně po území. Služby v cestovním ruchu jsou až na výjimky spíše na nižší úrovni, chybí spolupráce poskytovatelů, jazyková vybavenost personálu apod. Na území se nachází množství nemovitých kulturních památek a jedna památková zóna, stav těchto památek je ale v některých případech havarijní.

Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:

- ✗ špatný stav některých památek
- ✗ soustředění cestovního ruchu v některých oblastech
- ✗ chybí jednotná ucelená koncepce cestovního ruchu
- ✗ nedostatečná propagace a medializace oblasti
- ✗ nedostatek drobné turistické infrastruktury (např. WC)
- ✗ nedostatečná infrastruktura pro hromadný cestovní ruch (stravování pro zájezdy...)
- ✗ omezená nabídka pro rodiny s dětmi
- ✗ nedostatečné zázemí pro cizojazyčné návštěvníky
- ✓ bohaté přírodní prostředí a kulturní historické dědictví
- ✓ dostupnost aktivit v příhraničních oblastech (Polsko, Německo)
- ✓ velká síť značených turistických tras, cyklotras, běžeckých tratí
- ✓ široká základna sportovních a dalších volnočasových spolků
- ✓ lázeňství
- ✓ široká nabídka individuálního ubytování

Vazba na SRR ČR: SC 3.3 Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit

Vazba na SRLK: SC B1 Cestovní ruch jako důležitá součást hospodářství

Vazba na ZÚR LK: Z11 Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Územní rozvoj zaměřit na rozvoj příležitostí, které poskytuje cestovní ruch s upřednostněním forem šetrných k životnímu prostředí (udržitelný cestovní ruch)

Z43 Zabezpečovat ochranu přírodních hodnot v územích se sportovně rekreačním zatížením

Z49 Vytvářet územní podmínky pro zabezpečení ochrany a péče o památkový fond kraje, respektovat dochované historické dědictví jako významný fenomén území, vytvářet územní podmínky pro jeho využívání ve prospěch rozvoje cestovního ruchu, kongresové a poznávací turistiky na území kraje

Z59 Vytvářet územní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu jako perspektivního sektoru ekonomiky při upřednostňování šetrných forem – udržitelného cestovního ruchu ohleduplného k životnímu prostředí, který neohrozí přírodní a kulturní hodnoty území

Z60 Rozvoj cestovního ruchu řídit zajištěností služeb dle kategorizace center a středisek cestovního ruchu v provázanosti na nabídku druhů rekreace dle rajonizace krajinných rekreačních oblastí a podoblastí cestovního ruchu

**Navrhované
klíčové aktivity:**

- Profesionalizace destinačního managementu na Frýdlantsku
- Rozšiřování turistické nabídky pomocí spolupráce a koordinace s přeshraničními partnery
- Budování, údržba a rekonstrukce základní a doprovodné turistické infrastruktury respektující limity území
- Zmapování a shromažďování dat o drobných památkách, krajinných prvcích a dalších kulturních a přírodních zajímavostech, jejich údržba a obnova
- Zlepšování stavebně-technického stavu památkových objektů
- Zlepšování, monitorování a vyhodnocování kvality služeb cestovního ruchu

**Příklady záměrů
z ISPZ:**

nebyly identifikovány žádné záměry

E.2 Podpora činnosti spolků, svazku obcí a MAS

Zdůvodnění:	<p>Obce a další subjekty v území navzájem spolupracují. Pro další rozvoj území je nutné tuto spolupráci udržovat a prohlubovat. Blízká přítomnost hranic s Německem a Polskem vybízí k uzavírání nových partnerství a prohlubování stávajících. Široká základna různých spolků a s tím spojený bohatý komunitní život může být brzděn nedostatečnou infrastrukturou.</p> <p><u>Vazba na Analýzu silných a slabých stránek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✗ snižování zájmu veřejnosti o veřejné dění (malá účast na jednání zastupitelstev) ✓ tradiční spolupráce v rámci svazků obcí ✓ dobrá komunikace a spolupráce mezi obcemi
Vazba na SRR ČR:	<p>SC 5.3 Zajistit efektivní prevenci sociálního vyloučení a energetické chudoby a podporovat komunitní život v obcích</p> <p>SC 5.4 Zajištění dostatečné občanské vybavenosti</p> <p>SC 6.2 Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území</p>
Vazba na SRLK:	<p>SC E1 Otevřená správa a rozvoj území</p>
Vazba na ZÚR LK:	<p>Z11 Vytvářet územně technické podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj území při využití potenciálu jeho hodnot a zdrojů pro zvýšení významu rekreace a cestovního ruchu v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinovat plánovací a rozvojové aktivity ve spolupráci s orgány se sousedními ORP Liberec, Jablonec nad Nisou, Tanvald a regionů sousedních zemí Dolní Slezsko (Polsko) a v širších souvislostech Sasko (Německo)
Navrhované klíčové aktivity:	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora, zachování a rozvoj společenského a spolkového života a tradic regionu • Využití potenciálu nově příchozích i stávajících obyvatel k rozvoji obce a jejich vzájemnému soužití • Společné zajišťování společných potřeb a vývoj společných řešení pro obce • Podpora pomoci obcím a spolkům při získávání dotačních prostředků (příprava žádostí, vedení projektů, atd.) • Podpora komunitních center a volnočasových aktivit v regionu • Kvalitní zázemí pro spolkový život, které je dostupné více spolkům • Podpora partnerství a spolupráce mezi obcemi a podpora mezisektorových partnerství • Podpora přeshraniční spolupráce a partnerství • Posilování sounáležitosti v obcích a zájmu veřejnosti o poklady regionu
Příklady záměrů z ISPZ:	<p>nebyly identifikovány žádné záměry</p>

Závěr

Na základě analýzy a zapojení místních aktérů z SO ORP Frýdlant byly zmíněny palčivé problémy. Kladem je, že v analyzovaném území existuje jasná představa o jeho rozvoji a přehledu intervencí (např.: Frýdlantsko 2030, Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Frýdlantsko). Mezi hlavní pozitiva území patří: příznivý podíl obyvatel do věku 15 let, přijatelné podmínky pro zemědělství či tradiční spolupráce v rámci svazků obcí. Na druhé straně mezi negativa lze uvést: nedostatek pracovních příležitostí, vysoká nezaměstnanost, existence sociálně vyloučených lokalit či nedostatečné napojení do Frýdlantska.

Pro sledované území bylo definováno 5 rozvojových témat (Spolehlivá doprava, Zdravá infrastruktura, Dostupné bydlení, Dostupné služby a Atraktivní území) vč. jednotlivých rozvojových oblastí. Rozvojové oblasti budou cílit na vyrovnání regionálních disparit (např. zvýšení zaměstnanosti). Z výčtu všech rozvojových oblastí v této případové studii nemá pouze jedna vazbu na SRR ČR. Tím je B. 1 Rozvoj a údržba vodohospodářské infrastruktury v regionu.

Seznam zkratek

ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
EK ČR	Exekutorská komora České republiky
HSOÚ	Hospodářsky a sociálně ohrožená území
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
IROP	Integrovaný regionální operační program
KÚ LK	Krajský úřad Libereckého kraje
MAS	Místní akční skupina
MCHÚ	Maloplošná chráněná území
MŠ	Mateřská škola
NPÚ	Národní památkový ústav
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	Obec/obce s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelné zdroje
PR	Přírodní rezervace
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SRLK 2021–2027	Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027
SRR ČR 2021+	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
TUL	Technická univerzita v Liberci
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
VCHÚ	Velkoplošné chráněné území
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

Seznam indikátorů

Oblast	Název indikátoru	Jednotka	Zdroj dat	Vstupní hodnota (SO ORP)	Rok platnosti vstupní hodnoty	Liberecký kraj
Geografická charakteristika území	Rozloha	km ²	ČSÚ	349,36	2021	3163,41
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Počet obyvatel	počet	ČSÚ	24 510	2020	443 161
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Hustota osídlení	obyv./ km ²	ČSÚ	70,2	2020	139,9
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Průměrný věk	věk	ČSÚ	42,2	2020	42,4
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Index stáří	/	ČSÚ	125,1	2020	124,9
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Index ekonomického zatížení	/	ČSÚ	58,65	2020	58,61
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Celkový přírůstek obyvatel	počet	ČSÚ	31	2020	-1214
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Přirozený úbytek obyvatel	počet	ČSÚ	-12	2020	-695
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Celkový přírůstek obyvatel stěhováním	počet	ČSÚ	43	2020	-519
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Počet obcí	Počet	ČSÚ	18	2020	215
Obyvatelstvo a sídelní struktura	Počet měst	počet	ČSÚ	4	2020	39
Ekonomické podmínky	Čisté nominální peněžní příjmy v porovnání s průměrem ČR	%	TUL, 2021	-20,6	2020	-0,31

Ekonomické podmínky	Počet lokalit v databázi brownfields LK	počet	KÚ LK	57	2021	277
Ekonomické podmínky	Podíl orné půdy na zemědělské půdě	%	ČSÚ	37,63	2020	44,52
Ekonomické podmínky	Intenzita podnikatelské aktivity	na 1000 obyvatel	ČSÚ	230,8	2020	266,8
Ekonomické podmínky	Počet ekonomických subjektů	počet	ČSÚ	5 659	2020	118 076
Ekonomické podmínky	Podíl nezaměstnaných osob	%	ČSÚ	5,75	2020	4,06
Ekonomické podmínky	Osoby s délkou evidence na Úřadu práce nad 12 měsíců	%	ČSÚ	32,8	2020	21,6
Ekonomické podmínky	Pracovní místa v evidenci úřadu práce	počet	ČSÚ	196	2020	10 115
Ekonomické podmínky	Počet evidovaných osob na ÚP na 1 volné pracovní místo	počet	ČSÚ	5,39	2020	1,16
Veřejné služby	Počet ordinací všeobecného praktického lékaře	počet	ČSÚ	14	2020	184
Veřejné služby	Počet ordinací praktického lékaře pro děti a dorost	počet	ČSÚ	3	2020	70
Veřejné služby	Počet ordinací zubního lékaře	počet	ČSÚ	7	2020	219
Veřejné služby	Domovy pro seniory	počet	ČSÚ	2	2020	21
Veřejné služby	Domovy se zvláštním režimem	počet	ČSÚ	1	2020	10
Veřejné služby	počet osob v exekuci/ počet obyvatel 15+	%	EK ČR	9,98	k 30. 06. 2022	7,76
Veřejné služby	Index sociálního vyloučení	/	KÚ LK	14,05	2019	8,4
Veřejné služby	Bez vzdělání	%	ČSÚ	1,39	2021	0,77
Veřejné služby	Základní vč. neukončeného	%	ČSÚ	17,01	2021	13,71
Veřejné služby	Střední vč. vyučení (bez maturity)	%	ČSÚ	41,63	2021	34,13
Veřejné služby	Úplné střední s maturitou	%	ČSÚ	24,33	2021	29,91

Veřejné služby	Vyšší odborné a konzervatoř	%	ČSÚ	1,05	2021	1,37
Veřejné služby	Vysokoškolské	%	ČSÚ	6,76	2021	13,21
Veřejné služby	Nezjištěno vzdělání	%	ČSÚ	7,83	2021	6,9
Veřejné služby	podíl žáků s nedokončeným ZV při ukončení povinné školní docházky - běžné třídy	%	KÚ LK	11,6	školní rok 2019/20	4,9
Veřejné služby	Index kriminality obvodní oddělení policie Frýdlant	/	mapa kriminality	11	2020	10,1
Veřejné služby	Index kriminality obvodní oddělení policie Nové Město pod Smrkem	/	mapa kriminality	33,6	2020	10,1
Veřejné služby	Index kriminality obvodní oddělení policie Hejnice	/	mapa kriminality	5,9	2020	10,1
Veřejné služby	Počet obyvatel na vyplacenou dávku příspěvku na bydlení	počet	KÚ LK	4	2019	12
Veřejné služby	Příspěvek na živobytí	obyv./dávka	KÚ LK	9	2019	39
Veřejné služby	Intenzita bytové výstavby	Počet dokončených bytů na 1000 obyvatel	ČSÚ	1	2020	2,11
Veřejné služby	Dokončené byty	počet	ČSÚ	25	2020	788
Veřejné služby	Počet vyloučených lokalit	počet	KÚ LK	25	2020	100
Veřejné služby	Počet obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách	počet	KÚ LK	666	2020	4 879

Cestovní ruch, sport a kultura	Počet turistických informačních center	počet	KÚ LK	3	2021	52
Cestovní ruch, sport a kultura	Počet hromadných ubytovacích zařízení	počet	ČSÚ	48	2021	1 027
Cestovní ruch, sport a kultura	Počet lůžek ubytovacích zařízení všech typů	počet	ČSÚ	2 734	2021	47 196
Cestovní ruch, sport a kultura	Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení	počet	ČSÚ	38 692	2021	722 461
Cestovní ruch, sport a kultura	Počet nemovitých kulturních památek	počet	NPÚ	134	2021	2 250
Cestovní ruch, sport a kultura	Počet národních kulturních památek	počet	NPÚ	2	2021	13
Infrastruktura	Procento bytů připojených na kanalizaci	%	ČSÚ	27,66	2021	40,12
Infrastruktura	Procento bytů připojených na vlastní ČOV	%	ČSÚ	4,62	2021	7,41
Infrastruktura	Procento bytů připojených na žumpu, jímku	%	ČSÚ	56,45	2021	37,58
Životní prostředí a zemědělství	Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze území v roce	%	ČSÚ	44,94	2020	44,1
Životní prostředí a zemědělství	Podíl lesních pozemků na celkové rozloze území	%	ČSÚ	48,04	2020	44,67
Životní prostředí a zemědělství	Počet lokalit v databázi brownfields LK	počet	KÚ LK	57	2021	277
Rozvoj a správa území	Volební účast do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2021	%	ČSÚ	58,54	2021	64,6
Rozvoj a správa území	Volební účast do Zastupitelstev krajů 2020	%	ČSÚ	36,43	2020	40,41

Rozvoj a správa území	Volební účast do zastupitelstev obcí 2018	%	ČSÚ	47,65	2018	45,44
Rozvoj a správa území	Podíl obcí s novým územním plánem k celkovému počtu obcí v ORP	%	KÚ LK	61,11	2021	89,3
Rozvoj a správa území	Územní plány obcí v členění žádný/nejstarší/starý/nový	počet	KÚ LK	1/1/5/1 1	2021	13/5/15/192

KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE
ODBOR REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A EVROPSKÝCH PROJEKTŮ
oddělení rozvojových koncepcí
U Jezu 642/2a
461 80 Liberec 2

<http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz>
<http://rsk-lk.cz/hsou>

Další informace:
www.uzemnidimenze.cz